

Kopja Informali ta' Sentenza

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA**

Seduta tas-7 ta' Ottubru, 2005

Citazzjoni Numru. 188/2003

La Piazza Ltd

VS

Bank of Valletta P.I.c.

Il-Qorti

Preliminari

Rat l-att tac-citazzjoni li permezz taghha is-socjeta' attrici premettiet :

Premess illi rapprezentanti tas-socjeta' attrici precizament Jesmond Mangion u Carmel Cassar kienu marru l-Bank of

Pagna 1 minn 8

Qrati tal-Gustizzja

Valletta p.l.c, fergha ta' Hal-Qormi, fix-xahar ta' Ottubru, 1997 halli jaccertaw ruhom mill-awtenticita' u sussegwentement isarrfu s-somma ta' erbgħin elf u mitejn Dollaru Amerikan (\$40,200) u cioe' erba' mija u tnejn (402) biljett tal-mitt Dollaru Amerikan (\$100).

U premess illi l-Bank konvenut wara li accerta ruhu mill-awtenticita' tal-biljetti hawn fuq indikati bil-mezzi illi huwa għandu a dispozizzjoni tiegħu u bil-proceduri soliti tiegħu huwa sarraf lis-socjeta' attrici din is-somma f'valuta ta' liri Maltin u rapprezentanti tas-socjeta' attrici hadu l-ekwivalenti fi flus kontanti f'liri Maltin.

U premess illi sussegwentement il-Bank konvenut informa lis-socjeta' attrici illi l-biljetti ta' Dollari Amerikani li skond l-istess Bank, is-socjeta' attrici kienet sarrafet kienu foloz, l-istess Bank konvenut iddebita l-kont ossia Overdraft tas-socjeta' attrici bin-numru 115-0261502-1 bis-somma ta' hmistax-il elf mitejn u erbgħa u sittin lira Maltin u tnejn u hamsin centezmu (Lm15264.52).

U premess illi s-socjeta' attrici minhabba f'dan l-agir da parti tal-Bank konvenut konsistenti filli l-ewwel accerta lis-socjeta' attrici illi l-biljetti tad-Dollari Amerikani hawn fuq indikati kienu awtentici u mbagħad wara certa zmien informaha illi dawn kienu foloz, l-istess socjeta' attrici għet f'pozzjoni illi ma tistax tirkupra illi hija kienet harget a favur terzi meta hija accettat dawn il-biljetti ta' Dollari Amerikani mingħand l-istess terzi u dana hekk kif se jkollha l-opportunita illi tipprowa waqt it-trattazzjoni tal-kawza odjerna.

U premess illi dan kollu sehħ unikament mihabba negligenza u/jew imperizja u/jew l-agir da parti tal-Bank konvenut.

U premess illi għallkemm il-Bank konvenut gie nterpellat mis-socjeta' attrici halli jirrifondi l-ammont hawn fuq indikat u iddebitat mill-kont tas-socjeta' attrici dan baqa' inadempjenti.

Jghid il-Bank konvenut ghaliex m'ghandhix din l-Onorabli Qorti:

1. Preva kull dikjarazzjoni li hija thoss illi hija neccessarja u opportuna fic-cirkostanzi, tiddikjara illi l-Bank kien unikament responsabbli ghat-transazzjonijiet bankarji li sehew mis-socjeta' attrici f'Ottubru, 1997 meta gew awtenikati u msarrfa is-somma ta' erbghin elf u mitejn Dollaru Amerikan (\$40,200) u cioe erba' mija u tnejn (402) biljett tal-mitt Dollaru Amerikan (\$100).

2. Tiddikjara illi minhabba l-agir tal-Bank konvenut is-socjeta' attrici giet f'pozizzjoni illi ma tistax tirkupra l-flus li hija kienet harget a favur terzi meta hija accettat dawn il-biljetti ta' Dollari Amerikani minghand l-istess terzi liema somma f'li Maltin hija akkwivalenti ghal erbghin elf u mitejn Dollaru Amerikan (\$40,200).

3. Tiddikjara illi l-Bank konvenut ma kellu l-ebda jedd illi jiddebita l-kont ossia Overdraft tas-socjeta' attrici bin-numru 115-0261502-1 bis-somma ta' hmistax –il elf mitejn u erbgha u sittin lira Maltin u tnejn u hamsin centezmu (Lm15,264,52).

4. Tordna lill-Bank konvenut illi jirrifondi lis-socjeta' attrici is-somma ta' hmistax –il elf mitejn u erbgha u sittin lira Maltin u tnejn u hamsin centezmu (Lm15,264,52).

Bl-ispejjez, inkluzi dawk ta' l-ittra ufficjali datata 27 ta' Ottubru 2001 u bl-imghaxx minn Ottubru 1997 u rappresentati, diretturi u impjegati tal-Bank konvenut huma minn issa ingunti in subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta' Jesmond Mangion u Carmel Cassar it-tnejn ghan-nom u in rapprezentanza tas-socjeta' attrici;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tas-socjeta' konvenuta Bank Of Valletta p.l.c a fol.10 tal-process fejn eccepjet

1. Illi ir-raba' talba attrici hija irrita u inammissibbli, stante illi premissi tac-cittazzjoni u t-tlett talbiet ghar-

responsabilita' jistghu jwasslu biss ghall-kundanna ghall-hlas tad-danni, kienku dawn kienu legalment fondanti u mhux ghal ordni lil Bank li jirrifondi.

2. illi, subordinament u minghajr ebda pregudizzju, it-talbiet huma preskritti.

L-ewwel tlett talbiet huma kjarament dikjarazzjonijiet ta' responsabilita' minhabba agir negligenti allegat mill-attrici u ghalhekk hija applikabbli f'dan il-kaz il-preskrizzjoni ta' sentejn ta' l-Artikolu 2153 tal-Kodici Civili – Kap.16 tal-ligijiet.

3. illi, subordinament u minghajr ebda pregudizzju, il-Bank ma kien bl-ebda mod negligenti fl-operat tieghu u ma ghandu l-ebda responsabbilta' ghall-akkadut u jekk l-attrici soffriet danni, dawn gew kawzati minn agir negligenti – ossia doluz –ta' terzi u mhux mis-socjeta' u mhux mis-socjeta' konvenuta li aggixxiet fit-termini legali. Ghalhekk it-talbiet attrici huma wkoll infondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu respinti.

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti ezibiti;

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Rat in-noti tal-partijiet;

Fatti u Provi

Mill-provi prodotti jirrizulta li l-atturi kienu rceview valuta estera (402 bills tal \$100) minghand persuna barranija li ma kienux jafu, li ndahlu biex isarfulu. Marru l-bank b'99 (\$100 bills) u, skond l-atturi, talbu lill-bank biex jiccekkjawhom, u meta l-bank qallhom li l-flus kienu jidhru tajbin, dan sarfilhom id-dollari fi flus Maltin. L-atturi dak in nhar hallsu lill dina l-persuna bi flus maltin l-ammont kollu ta' dollari li kien tahom. L-ghada l-atturi regghu marru l-bank bil-kumplament tad-dollari u l-bank rega' ccekkjahom kollha wahda wahda u qallhom li kienu tajbin u sarraffhomilhom. L-ghada l-atturi gew infurmati mill-bank li minn ezamijiet ulterjuri li kien ghamel fuq id-dollari instab li dawn kienu foloz. Il-Bank ghalhekk qal lill atturi biex jirritornaw il-flus lill bank u l-atturi hekk ghamlu u

ddepozitawhom fil-kont taghhom. Dakinhar stess il-Bank iddebita l-kont ta' l-atturi sabiex rega ha lura l-flus u jregga lura u jikkancella t-transazzjonijiet illi kienu saru. L-atturi jsostnu li huma ma kienux taw permess lill bank biex jaghmel hekk.

Kontestazzjoni u konsiderazzjonijiet

Illecita' tal-kawza

Fin-nota ta' sottomissjonijiet taghhom, il-konvenuti jqamu l-punt dwar l-illecita' tal-kawza u ssottomettew li jekk il-Qorti taccetta l-versjoni ta' l-atturi li huma ndahlu biex isarrfu l-flus lill terzi persuna meta huma m'humiex negozjanti awtorizzati, allura huma jigu li kienu qed jivjola il-ligijiet fiskali u dina l-Qorti ghandha tissoleva tali illeiceita **ex officio** billi hija kontra l-ordni pubbliku.

Dina s-sottomissjoni giet imqajma biss fin-nota ta' sottomissjonijiet tal-konvenuti u fl-ebda waqt tal kawza, tant li l-atturi ma kellhom ebda hjiel taghha u fil-fatt ma tissemmiex fin-nota taghhom. Il-Qorti pero' tirrileva li dana l-punt diga gie deciza fil-kawza kriminali li kienet giet istitwita kontra l-atturi u li minn tali akkuzi huma kienu gew liberati.

Raba' talba

Dwar l-ewwel eccezzjoni tal-konvenuti li r-raba' talba attrici hija irrita u nulla billi l-azzjoni hija wahda ghall-kundanna ghal hlas ta' danni u mhux wahda ta' rifuzjoni, l-atturi jissottomettu illi d-dannu soffert minnhom huwa dik is-somma li l-bank gibed mill-kont taghhom minghajr awtorizzazzjoni ekwivalenti ghas-somma fi flus kontanti f'Dollari Amerikani u l-imghax fuq tali somma mid-data li din is-somma ingibdet sad-data tas-sentenza.

Is-sottomissjonijiet tal-konvenuti rigward dina l-eccezzjoni huma marbuta mat-tieni eccezzjoni li huma taw dwar il-preskrizzjoni. Huma qed jissottomettu li fl-ittra ufficjali ta' l-atturi tas-27 ta' Ottubru 2000 (ara fol 30) huma rreklamaw danni, pero' wara billi tali talba setghet tkun preskritta l-

atturi ghamlu talbiet *sui generic* bazati fuq allegati nuqqasijiet tal-bank, nuqqasijiet li pero' l-konvenuti jsostnu li jekwivalu ghal responsabilita' ghal danni u mhux ghat-talbiet kif formulati u ghalhekk inghatat l-ewwel eccezzjoni tagghom.

Minn naha l-ohra l-atturi jirritjenu li dwar il-preskrizzjoni biennali a tenur ta' l-artikolu 2153 tal-Kap 16 l-azzjoni hija msejsa fuq zewg transazzjonijiet li saru mal-bank li sarfet il-valuta f'dollari Amerikani u ghalhekk il-preskrizzjoni applikabbili hija dika ta' hames snin.

Tikkunsidra

Illi fl-ittra ufficjali surreferita l-atturi irreferew ghat-transazzjonijiet li kienu saru gewwa l-fergha tal-bank ta' Hal Qormi u interpellawhom sabiex jersqu ghall-likwidazzjoni u hlas ta' danni kagunati in konsegwenza ta' dawn it-transazzjonijiet. Fic-citazzjoni imbaghad apparti t-talba ghal danni, talba simili ghal dika li hemm fl-ittra ufficjali, hemm ukoll talba ghal dikjarazzjoni ghar-responsabbilita' tal bank ghat-transazzjonijiet li saru kif ukoll talba ghal rifuzzjoni ta' flus konsistenti fl-ammont ta' flus li l-atturi jallegaw li gie indebitament mehud mill-bank mill-kont tagghom ekwivalenti ghad dollari li sarrfu.

Il-Qorti f'dan ic-cirkostanzi tikkonkludi li l-azzjoni tas-socjeta' attrici mhiex wahda purament ghal hlas ta' danni imma anke ghar-rifuzzjoni ta' dak li gie addebitat mill-bank u ghalhekk l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni li gie sollevata ma hiex applikabbili u li ma hemm xejn irritu u null fir-raba' talba.

Fil-mertu l-konvenuti qed jeccepixxu li huma ma kienu bl-ebda mod negligenti fl-operat tagghom u m'ghandhom ebda responsabilita' ghall akkadut.

L-atturi qed jissottomettu li dak li gara kien tort tal-bank konvenut billi kieku l-bank ma assikurahomx li l-dollari kienu awtentici huma ma kienux isarfu dik is-somma flus u jaghtuha lit-terza persuna.

Il-konvenuti jirritjenu li huma ma kienux negligenti fl-operat taghhom u ma kellhom ebda responsabilita' billi kienet is-socjeta attrici bin-nuqqas ta' informazzjoni korretta u shiha li tat lill bank li induciet lil bank li jiehu l-inkarigu li jsarraf l-flus fil kors normali ta' operazzjonijiet bankarji bejn bank u kljent. Il-konvenuti qed jallegaw nuqqas ta' bona fede da parti ta' l-atturi meta huma inkarigaw lill bank biex isarraf id-dollari. L-atturi inducew lill bank li jemmen li dina kienet transazzjoni fil-kors normali tan-negozju taghhom fejn flus esteri kienu gew minn tour operator li lilu huma rrendew servizz permezz tar-restaurant taghhom. Il-konvenuti jsostnu li kieku kienu jafu l-vera provenjenza tad-dollari, kienu jaghmlu izzommu l-flus il-bank sakemm jaghmlu il-verifiki ulterjuri.

Tikkunsidra

Jirrizulta mill-provi li l-prassi normali fil-bank, jitlobha jew le l-kljent, hija li flus barranin jigu verifikati ghal awtenticita' taghhom taht makna. Fil-kaz in ezami l-atturi jinsistu li huma kienu marru l-bank appuntu biex jivverifikaw mal-bank jekk dawn id-dollari kienux genwini jew le biex ikunu jistghu jsarrfu dawn il-flus lill terza persuna fuq liema bicca xoghol kienu ser jaqilu commission. Iz-zewg kaxxiera tal-bank li kienu involuti f'dawn iz-zewg transazzjonijiet ma setghux jikkonfermaw ezattament x'kienu talbu l-atturi mill-bank, ghalhekk dak li xehdu l-atturi li talbu lill bank ma jistax jigi eskluż anzi jidher li hekk gara kif qalu l-atturi.

Il-Bank ghal darba darbtejn ikkonferma ma' l-atturi, wara li ttestja d-dollari wahda wahda taht l-ultra violet lamp, li d-dollari kienu genwini, u accettaw li jsarrfuhom dak il-hin stess u tawhom l-ekwivalenti fi flus Maltin. F'ebda stadju ma jirrizulta li l-atturi gew infurmati li dawk it-testijiet kienu biss prima facie u qed isiru at branch level biss, u li kellhom isiru verifiki ulterjuri. Almenu mill-provi prodotti dana ma jirrizultax. Hi prassi konnoxxjuta tal-bank, li anke fil-kaz ta' cheque li jigi depozita fil-bank li jkun hareg minn bank iehor irid jkun hemm clearance ta' erbat ijiem. F'dan il-kaz il-bank ma segwiex dina l-procedura u qabad u sarraf il-flus dak il-hin u b'hekk l-atturi serrhu rashom li

Kopja Informali ta' Sentenza

setghu jkomplu bit-transazzjoni minn naha taghhom mat-terza persuna. Ir-raguni li gab il-bank li l-atturi kienu klijenti tajba taghhom, mhiex raguni valida ghaliex huma kellhom isegwi l-proceduri soliti taghhom li generalment jigu segwiti ma' kull klijent anke fuq ammonti izghar minn dawn.

Ghalhekk il-Qorti tikkonkludi li minhabba l-agir tal-Bank l-atturi gew f'posizzjoni li huma ma setghux jirkupraw il-flus li huma kienu hargu favur terza persuna u ghalhekk sofrew danni kif premessi fic-citazzjoni taghhom.

DECIZJONI

Ghal dawn il-motivi
Il-Qorti tiddeciedi
Prevja li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenuti
Tilqa' t-talbiet attrici
Bl-ispejjez kontra l-konvenuti.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----